

พลิก : ภาพและบทกวี สุนทรียแห่งชีวิต
Reverse : The Images and Poem of Life
บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

เวย์ รู้ทัน. (2556) **พลิก**. กรุงเทพฯ : สไมล์สยามพรีนติ้ง เซอร์วิส

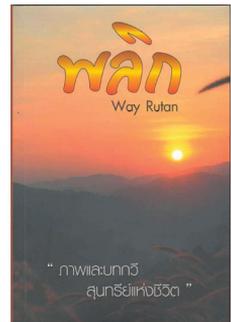
ชมพูนุท เมฆเมืองทอง¹

Chomphunut Makemuengthong¹

ท่ามกลางยุคสังคมแห่งการสื่อสาร การใช้อินเทอร์เน็ตในรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) กลายเป็นช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนในทุกระดับ ด้วยความสามารถในการแพร่กระจายข้อมูลแบบโยงโยอย่างรวดเร็วนี้อีก ทำให้เกิดข้อกังขาต่อคุณประโยชน์หรือโทษจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะจากเฟซบุ๊ก แต่สิ่งใดก็ตามที่เป็นประโยชน์ก็ย่อมแฝงไปด้วยโทษ เช่นกันสิ่งที่เป็นโทษก็ย่อมมีประโยชน์แฝง อยู่ที่ว่าเราจะเลือกใช้เพื่อสร้างโทษหรือสร้างประโยชน์ ดังที่เวย์ รู้ทัน ได้เขียนไว้ในบทกวีนิพนธ์ที่มีชื่อเดียวกับชื่อหนังสือรวมเล่มบทกวีนิพนธ์ที่ชื่อว่า “พลิก”

มีศรัทธาจึงต้องมีปัญญาคู่
ถ้าต่อสู้ยังไม่รู้สู้เพื่อใคร
เพราะความดีมีแต่อยู่ตรงข้าม
มองเห็นพริกจึงพลิกใจไม่หมองมัว

กำลังอยู่รู้สติมิสงสัย
หรือหัวใจรู้ต่อสู้เพื่อตัว
ทุกข์จึงตามความสุขไปถ้วนทั่ว
กลัวความชั่วตั้งลงตามถมตัวเอง
(เวย์ รู้ทัน. 2556 : 87)

เวย์ รู้ทัน ได้เลือกประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก ในการสื่อสารผลงานสร้างสรรค์บทกวีนิพนธ์ประกอบภาพถ่ายที่สะท้อนชีวิต จิต วิญญาณ ของสังคมไทยในวิถีพุทธ เมื่อความโดดเด่นทางสุนทรียภาพในบทกวีนิพนธ์ถูกสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กทำให้เพียงไม่ถึงปี เวย์ รู้ทัน กลายเป็นกวีที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับ ทำให้ในปี พ.ศ. 2556 หนังสือรวมเล่มบทกวีนิพนธ์ที่ชื่อว่า “พลิก” เป็นหนึ่งในกวีนิพนธ์ที่ได้ส่งเข้าประกวดรางวัลซีไรต์ ประจำปี พ.ศ. 2556 แม้ “พลิก” จะไม่ผ่านเข้ารอบรางวัลซีไรต์ แต่ “พลิก” ก็เป็นบทกวีนิพนธ์ที่สร้างปรากฏการณ์แห่งการผสมผสานอย่างลงตัวระหว่างภาพและภาษา

หากอ่านบทกวีนิพนธ์รวมเล่ม “พลิก” เพียงผิวเผิน ผู้อ่านจะเห็นความงดงามของภาพ จากฝีมือการถ่ายภาพในฐานะช่างภาพนักข่าวของเวย์ รู้ทัน พร้อมกับการเสพสุนทรียภาพในด้านเสียง และคำ แห่งกวีนิพนธ์จากฝีมือการประพันธ์ที่เน้นความถูกต้องลงตัวตามหลักฉันทลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นกาพย์ยานี 11 กลอนสุภาพ และกลอนหก แต่หากผู้อ่านได้พิจารณาัยทางความหมายในบทกวีนิพนธ์ด้วยแล้ว “พลิก” จะสามารถ “พลิกใจ” ผู้อ่านให้เข้าถึงความเข้าใจชีวิตตามหลักธรรมแห่งพุทธศาสนาอย่างไม่รู้ตัว

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เนื้อหาของบทกวีนิพนธ์ “พลิก” แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ส่วนแรกเป็นบทกวีนิพนธ์ 4 บทภายใต้แนวคิดแห่งอรุณรุ่งเริ่มต้นด้วยความหวังที่ชื่อว่า “คือตะวัน จันทรดวงเดิม เดิมความหวัง” ส่วนนี้ เวทย์ ฐิตัน ได้สะท้อนแนวคิดและมุมมองของการเริ่มต้น ด้วยภาพของอรุณรุ่ง และด้วยนัยแห่งความหมายที่สะท้อนการ “รู้ตื่น” เวทย์ ฐิตัน สะท้อนมุมมองให้ผู้อ่านเข้าถึงหลักธรรมแห่งความพอดี และความไม่ประมาทในทางเดินแห่งชีวิต ด้วยการนำคำซ้ำตอนต้นวรรคทศวรรคเพื่อต่อย้ำหลักธรรมในวิถีทางของชีวิตมนุษย์ ดังในบทที่ชื่อว่า “ตื่น เพราะนี่คือ ความเป็นจริง ของชีวิต”

ตื่นเช้ามี แสงทอง ของตอนเช้า
ตื่นเพื่ออยู่ สู้ต่อ ขอเสียงทวย
เพราะนี่คือ ชีวิต ไม่ผิดพลาด
เพราะนี่คือ คุณธรรม นำความดี
ความเป็นจริง ต้องปรับตัว เดินทางใหม่
ความเป็นจริง ชั่วหรือดี ที่ผลกระทบ
ของชีวิต ของใคร ใครต้องสร้าง
ของชีวิต ของตัวเรา เรายอมพลี

ตื่นรับเอา แสงธรรม นำความหมาย
ตื่นเพื่อสืม เรื่องร้าย ที่ใจมี
เพราะนี่คือ ไม่ประมาท ในวิถี
เพราะนี่คือ ทางชี้ ไปมีธรรม
ความเป็นจริง ต้องปรับใจ ไม่ตกต่ำ
ความเป็นจริง ที่ต่อย้ำ คือทำดี
ของชีวิต ของบางอย่าง มีทางหนี
ของชีวิต ของเข้านี้ อยู่ที่เรา
(เวทย์ ฐิตัน, 2556 : 15)

ส่วนที่สองเป็นบทกวีนิพนธ์ 13 บทภายใต้แนวคิดแห่งชีวิตอันก่อกำเนิดเป็นรูป หรือรูปขันธ์ หรือ กอร่างกาย ในชื่อว่า “ดิน น้ำ ลม ไฟ” ส่วนนี้ เวทย์ ฐิตัน ได้สะท้อนแนวคิดและมุมมองของการประกอบขึ้นเป็นรูปกายตามหลักศาสนาที่ว่าด้วย ธาตุ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ซึ่งทั้งสี่ธาตุนี้ประกอบขึ้นเป็นร่างกายของเราทุกคน เวทย์ ฐิตัน ได้บอกเล่าผ่านบทกวีที่ภาพพจน์ทางภาษาไม่ว่าเราจะเดินทางไปสู่จุดหมายที่แตกต่างกันเพียงใดก็ตามแต่ความจริงแล้วชีวิตมนุษย์ย่อมเดินทางไปสู่จุดเดียวกัน ดังบทที่ว่า

คือเป้าหมายเดียวกันนั้นชีวิต
ออกเดินทางให้มุ่งมั่นวันคืนเคย

เมื่อได้คิดจึงจำธรรมเปิดเผย
ใจเฉลยทางออกบอกตัวเอง
(เวทย์ ฐิตัน, 2556 : 19)

บทกวีหลายบทในส่วนที่สองนี้ได้ยืนยันถึงความเข้าใจในสังขารของเวทย์ ฐิตัน ทำให้ผู้เขียนชื่นชมในความเป็นกวีที่เดินทางตามรอยธรรมอย่างลุ่มลึก ยิ่งอ่านยิ่งต่อย้ำถึงความป็นพุทธศาสนิกชนของเวทย์ ฐิตันที่ไม่ใช่เพียงทำหน้าที่กวีที่สร้างสรรค์บทประพันธ์เท่านั้น แต่เวทย์ ฐิตัน ยังมีความสามารถในการนำศักยภาพของความเป็นกวีมาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอน และการนำหลักธรรมคำสั่งสอนมาใช้ในการสร้างสรรค์บทประพันธ์ได้อย่างลงตัว ซึ่งความโดดเด่นนี้ก็คือ ผู้อ่านจะไม่รู้สึกว่าคุณเองถูกยึดเยียดข้อธรรมให้

เรียนรู้ แต่กลับรู้สึกที่ตนเองได้อ่านบทกวีนิพนธ์ที่มีคำและความหมายอันไพเราะงดงามพร้อมกับได้มองเห็นภาพสวยๆในบทกวีนิพนธ์ เมื่อยิ่งอ่านยิ่งเป็นสุข จนซึมซับหลักธรรมเข้าไปในจิตอย่างไม่รู้ตัว ดังบทที่ชื่อว่า การเดินทางของความสุข

สุขอยู่ในใจนิ่งไม่ทิ้งสุข
กายพาสุขออกท่องเที่ยวเลี้ยวตามลม
สุขอยู่ในใจรักความสุข
เมื่อใจพินคินสุขสุขสบาย
สุขอยู่ในใจให้ความสุข
คลื่นกระจายคล้ายสุขลูกบรรเลง
เมื่อความสุขเดินทางวางชีวิต
เมื่อความคิดกลับมาได้คลายกังวล

เมื่อกายลุกขึ้นเดินทางอย่างเหมาะสม
ใจชื่นชมสุขนี้แกร่งแข่งกับกาย
เมื่อยามทุกข์ปล่อยทุกข์จนทุกข์หาย
สุขสุดท้ายตั้งใจคิดลิขิตเอง
ความสุขฟองฟุดแล้วแจ้ง
เป็นบทเพลงรายล้อมกล่อมผู้คน
ปล่อยความคิดโลดแล่นไปไกลสักหน
จึงได้ค้นพบโลกใหม่ในใจเรา
(เวย์ รู้ทัน, 2556 : 24)

และในตอนจบของส่วนที่สอง เวย์ รู้ทัน ได้แสดงหลักธรรมไว้อย่างชัดเจนที่ว่า

คือวันไฟในแรงอธิษฐาน
คือความเชื่อและศรัทธามารวมกัน

คือจิตและวิญญานประสานฝัน
เพื่อยืนยันความตั้งใจในทางดี
(เวย์ รู้ทัน, 2556 : 37)

พลิก ไปสู่ส่วนที่สามของบทกวีนิพนธ์ จะพบว่าความงดงามแห่งสุนทรียภาพทางภาษาไม่ว่าจะเป็นเสียงคำ ความหมาย ในบทกวีนิพนธ์ของเวย์ รู้ทัน ยังเต็มเปี่ยม และที่สำคัญบทกวีนิพนธ์ 39 บทในส่วนที่สาม ภายใต้แนวคิดแห่งความเป็นหนึ่งชีวิต ธรรมชาติ และธรรมะ ธรรมะคือธรรมชาติ และธรรมชาติคือชีวิต ในชื่อว่า “ใบ ดอก ผล ต้น ป่า” เวย์ รู้ทัน ได้สะท้อนแนวคิดและมุมมองของธรรมชาติกับชีวิตมนุษย์ว่าเป็นสิ่งที่พึ่งพาอาศัย เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน แม้มนุษย์จะพยายามพัฒนาโลกให้ก้าวสู่ความเจริญ หวังความศรีวิไลแห่งสังคมเมือง ด้วยการปฏิเสธธรรมชาติ หลงลืมความเป็นธรรมชาติ และพยายามทำลายธรรมชาติ แต่ความจริงแล้วยิ่งมนุษย์ก้าวไป สู่ความเจริญศรีวิไลมากเท่าใดจิตสำนึกเล็กๆของมนุษย์ทุกคนย่อมโหยหาธรรมชาติมากเท่านั้น

แผ่สาขาคาบจนพลบค่ำ
เครื่องยนต์บนเมืองพักเครื่องใจ

แสงดำดำดิ่งจอตึงไว้
อยู่สงบไม่รบใครให้เรรวน
(เวย์ รู้ทัน, 2556 : 91)

มองม่านหมอกหยอกขุนเขาเข้าวันใหม่
ความผูกพันวันเก่าเร้าพลั้ง
เพียงไถ่ถามด้วยความรักก็พักท้อ
เรายังมีฝันงามความรุ่งเรือง

เหมือนมิ่งมิตรชิดใกล้ให้ความหวัง
เป็นกำบังให้ฝนฝ้ามายาเมือง
เพียงเฝ้ารอดด้วยห่วงใยใจเดินเครื่อง
จึงหลีกความฟุ้งเฟื่องเปลื้องอารมณ์

ได้พักฟื้นพักใจรับกับธรรมชาติ
ที่รุ่มร้อนได้ผ่อนคลายด้วยสายลม
แห่งรักโลกโกรธหลงที่คงอยู่
ค่อยค่อยวางค่อยค่อยเห็นเป็นประจำ

มีแสงสาดดอกไม้ไหวได้สุขสม
ผสานผสมกลมกลืนคืนสู่ธรรม
ตะหนักรู้จึงบางเบาทั้งเข้าคำ
แห่งร้อยซ้ำจึงงามทางชีวิต

(เวย์ รุ้ทัน, 2556 : 98)

เวย์ รุ้ทัน สะท้อนภาพความแตกต่างระหว่างความเหนียวแน่นกับสังคมนี้ออกมาด้วยความสุขใจกับธรรมชาติ
ที่แสดงถึงพลังแห่งธรรมชาติ อันเปรียบดังพลังแห่งธรรมะ ดังในบทที่ว่า

ฟ้ากว้างใหญ่เกินฟ้ายังมีฟ้า
มนุษย์น้อยแสงโชคลงโลกในใจ
สรวรค์นี้ที่เห็นอยู่ไม่รู้ชื่อ
ใครปล่อยวางไว้ได้ให้ความเพลิน
การเดินทางจึงเพลินเพลินเดินด้วยสุข
มองเห็นเมฆเป็นสรวรค์นั้นเพราะใจ

เราจะเอาอึดตาไปไว้ไหน
ยังค้นได้ไม่ถึงครึ่งเหมือนพึงเดิน
ใครยึดถือเอาไว้ได้ห่างเหิน
ใครเหงาเกินต้องเมินเหงาจึงเข้าใจ
หยุดความทุกข์ด้วยมุมมองที่ผ่องใส
โลกกว้างใหญ่จึงซ่อนสุขทุกใจเดิน
(เวย์ รุ้ทัน, 2556 : 47)

พลังแห่งธรรมะและพลังแห่งธรรมชาติคือความว่างจากความทุกข์ จิตที่เบา จิตที่ไม่ว่าวุ่น และยึดมั่นถ้อย
มั่นกับความเจริญทางโลกทำให้ทุกการเดินทางคืนสู่ธรรมชาติเต็มไปด้วยใจที่เป็นสุข เวย์ รุ้ทัน จึงได้สะท้อนไว้ในคำ
ว่า “หยุดความทุกข์ด้วยมุมมองที่ผ่องใส มองเห็นเมฆเป็นสรวรค์นั้นเพราะใจ โลกกว้างใหญ่จึงซ่อนสุขทุกใจเดิน”

8 บทสุดท้ายคือภาพรวมแห่งกวีนิพนธ์ทางธรรมอย่างชัดเจนของเวย์ รุ้ทัน ซึ่งรวมไว้ในส่วนที่สี่ของ
รวมเล่มบทกวีนิพนธ์ “พลิก” ในชื่อว่า “ธรรมะ รอยยิ้ม และความยั่งยืน” เวย์ รุ้ทัน ได้สะท้อนแนวคิดมุมมองใน
ส่วนที่สี่นี้ว่าสุขที่แท้คือสุขในทางธรรม หากเราเปลี่ยนมุมมอง เชื่อมั่นในทางธรรม ด้วยการสร้างรอยยิ้มแล้ว ความ
สุขที่ยั่งยืนย่อมบังเกิด ดังที่ว่า

ความสงบดุจลึกล้ำนำดวงจิต
ลมหายใจดำดิ่งในพุทธะ
หลับตาลงเพื่อคงไว้ในสติ
สรรพลีงหม่นเวียนแปรเปลี่ยนไป
ใจสงบสยบบาปภาพเลวร้าย
หากไม่มีธรรมมาสู้อยู่ร้าวราน
ปฏิบัติเพื่อรู้ดูชีวิต
ไม่มีธรรมไม่มีทางล้างความขัง
อิมข้างในใสข้างนอกบอกความสุข
เหมือนเรือใจเข้าใกล้ฝั่งระวางภัย

วางความคิดว่างจากตัวชั่วคราว
ปลดภาระของโลกรีย์โคใจ
สมาธินิ่งมั่นไม่หวั่นไหว
รับรู้ได้ให้ทันปัจจุบันกาล
กิเลสกลายรุ่มเร้าเข้าประหาร
มารจะครองจ้องพลาญการจักพัง
ธรรมจิตสถิตขอบตอบความหวัง
ชีวิตตั้งเรือลำน้อยลอยฝั่งไกล
ณ ความทุกข์ในทีนี้หนีไปไหน
บรรทุกธรรมภายในได้ร่มเย็น
(เวย์ รุ้ทัน, 2556 : 111)

อ่านมาถึงตอนท้ายของบทกวีนิพนธ์รวมเล่มที่ชื่อว่า “พลิก” รู้สึกได้ถึงความอึดอ้อมและเป็นสุข การเชื่อมโยงแนวคิดทั้งการเริ่มต้น การเกิดขึ้น การดำรงชีวิต และการคืนกลับสู่ธรรมชาติ ที่กล่าวมาจึงเป็นเสมือนการแลกเปลี่ยนมุมมองให้กับผู้อ่านที่สนใจวรรณกรรมแนวใหม่ที่ใช้บทกวีนิพนธ์ประกอบภาพถ่ายเพื่อเสนอแนวคิดที่มีต่อสังคมแห่งชีวิต สังคมแห่งธรรมชาติ และสังคมนะ ได้เปิดอ่านหนังสือรวมเล่มบทกวีนิพนธ์ที่ชื่อว่า “พลิก” ความโดดเด่นในการนำเสนอในบทกวีนิพนธ์ การใช้ภาษาที่เต็มไปด้วยสุนทรียภาพ การผสมผสานอย่างลงตัวระหว่างภาพถ่ายและถ้อยคำภาษาอันเกิดเป็นบทกวีนิพนธ์ประกอบภาพถ่ายได้อย่างลึกซึ้งถึงอารมณ์ และเหนืออื่นใดคือความรู้จริงประจักษ์แจ้งในทางธรรมของเวทย์ ฐิตัน ที่เป็นผู้เรียนรู้ข้อธรรมตามหลักแห่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างเข้าถึงแก่น ทำให้ผลงานของเวทย์ ฐิตัน นำข้อธรรมเพื่อการเข้าใจโลก เข้าใจสังคม เข้าใจชีวิต และเข้าใจสภาพจิตมาถ่ายทอดเป็นเรื่องราวใกล้ๆตัวให้ผู้อ่านได้ซึมซับหลักธรรมไปพร้อมกับเสาววรรณกรรมที่งดงาม

